

Kommunstyrelsens utskott för trygghet och demokrati

Ungdomsombudens uppdrag

KOMMUNLEDNINGSKONTORETS FÖRSLAG TILL BESLUT

1. Notera informationen och lägga skrivelsen till handlingarna
2. Tjänsteskrivelsen delges barn- och ungdomsnämnden, bildningsnämnden, kultur- och fritidsnämnden, omsorgsnämnden, socialnämnden samt samhällsbyggnadsnämnden

SAMMANFATTNING

Linköpings kommun har sedan 2003 två ungdomsombud anställda med uppgift och syfte att bland annat verka för ett vidgat engagemang och inflytande för unga människor i olika samhällsfrågor. För att kunna vidareutveckla funktionen ungdomsombud anlätades 2013 en konsult för att genomföra en utvärdering av hur funktionen har fungerat såhär långt samt vilka förbättringsmöjligheter som finns för framtiden. Resultaten från undersökningen har legat till grund för förslag till uppdrag som redovisas under åtgärdsförslag i denna handling.

Tyngdpunkten i förslag till utvecklat uppdrag för ungdomsombuden ligger i att synliggöra ungdomars livsvillkor, behov, åsikter och idéer för politiker och tjänstemän i Linköpings kommun. Resultaten i de livsstilsundersökningar som genomförs regelbundet utgör grunden för ungdomsombudens samtal och möten med ungdomar. Genom att exempelvis samla ungdomar i olika konstellationer och ställa kompletterande och fördjupade frågor kopplade till resultaten i de aktuella undersökningarna bidrar ungdomsombuden till att ungas villkor och upplevelser synliggörs. I ungdomsombudens uppdrag ingår vidare att presentera resultatet för tjänstemän och politiker på lämpligt sätt. Gärna genom att ungdomar och kommunens företrädare möts.

Ungdomsombudens arbete ska ha ett sektorsövergripande fokus vilket innebär att frågor av mer övergripande karaktär prioriteras till förmån för mer verksamhetsspecifika frågor. Frågor om demokrati, jämställdhet, trygghet, miljö, stadsutveckling och hälsa är exempel på områden som kan diskuteras vid de samtal och möten som ungdomsombuden arrangerar och som sedan förs vidare till politiker och tjänstemän.

Antalet ungdomsombud föreslås även fortsättningsvis vara två till antalet och anställningarna ska om möjligt överlappa varandra och tidsmässigt vara 12 månader med möjlighet till 6 månaders förlängning. I enlighet med sin arbetsordning har

kommunstyrelsens utskott för trygghet och demokrati i uppgift att leda arbetet med demokratifrågor. Därför föreslås att ungdomsombuden kontinuerligt, och när så önskas, rapporterar till och informerar utskottet om sitt arbete.

BAKGRUND

Linköpings kommun arbetar sedan 2003 med en funktion som kallas ungdomsombud. Ungdomsombudens uppgift och syfte är bland annat att verka för ett vidgat engagemang och inflytande för unga människor i olika samhällsfrågor. Unga människors möjlighet till reellt inflytande ska stärkas genom ungdomsombuden. För att kunna vidareutveckla funktionen ungdomsombud genomfördes 2013 en utvärdering av hur funktionen har fungerat såhär långt och vilka förbättringsmöjligheter som finns för framtiden. En konsult anlätades som en oberoende part av kommunledningskontoret för att genomföra denna utvärdering. Syftet var att undersöka hur tidigare och nuvarande ungdomsombud, tjänstemän och politiker upplevt/upplever funktionen ungdomsombud samt identifiera förbättringsområden. Dessutom att undersöka ifall respondenterna såg andra mer givande vägar för att ge ungdomar mer inflytande på politiken och kommunal verksamhet.

Konsulten presenterade sin utvärdering vid kommunstyrelsens sammanträden den 5 mars 2013. Kommunstyrelsen noterade informationen samt försäkrade sig om att en tjänstemannaberedning fanns för hantering av utvärderingens resultat. Utvärderingen delgavs även berörda nämnder. Tjänstemannaberedningens förslag till förtydligat syfte och utvecklat uppdrag för funktionen ungdomsombud presenteras i denna handling under rubriken åtgärdsförslag.

UTVÄRDERING AV FUNKTIONEN UNGDOMSOMBUD

Konsultens utvärdering av funktionen ungdomsombud bifogas denna handling. Nedan listas kortfattat de punkter som konsulten lyfter under rubriken ”diskussion och slutsatser” i utvärderingen.

- Vilka bör ramarna kring tjänsten vara?
- Hur kommuniceras ramarna till politiker, tjänstemän och ungdomar?
- Vilken typ av ungdomsinflytande är önskvärt och i vilken omfattning?
- Går det att skapa annat forum där långsiktigheten säkerställs vilket gör att arbetet inte tappar fart när ungdomsombuden byts ut?
- Förlänga tjänsten?
- Precisera rollen – ställa krav på ökad legitimitet
- Politiker känner tveksamhet att kontakta ungdomsombuden – viktigt att åtgärda
- Skapa ett återkommande forum för ungdomsombud, tjänstemän och politiker för dialog kring kommunala frågor och ungdomsombudens intresseområden?
- Ökat fokus på att ungdomsombuden samlar in åsikter/synpunkter på ett mer systematiskt sätt (enkäter, fokusgrupper etc.)

KOMMUNALA MÅL

- 3, En kommun med höga kunskapsambitioner och trygga uppväxtvillkor
 Alla barn ungdomar ska ges likvärdiga förutsättningar att nå kunskapsmålen och sin fulla potential. Kommunen ska verka för att utjämna uppväxtvillkoren för barn och ungdomar och ge en möjlighet till en trygg miljö från förskola till gymnasium.
7. En sammanhållen kommun med framtidstro och delaktighet
 Oavsett var i kommunen man bor ska man ha möjlighet att påverka och bidra till Linköpings utveckling. Jämlikheten ska öka och alla invånare ska kunna känna trygghet, såväl socialt som ekonomiskt.

Nationella ungdomspolitikens perspektiv:

Unga är en resurs.

Unga har unika kunskaper, erfarenheter och värderingar som bör tas till vara

Unga har rättigheter och de rättigheterna ska skyddas och främjas.

Ungas självständighet och oberoende ska stödjas

Unga är olika

EU

Alla unga ska ha verklig tillgång till inflytande och kunna vara delaktiga i samhällslivet

ÅTGÄRDSFÖRSLAG

Funktionen ungdomsombud - Syfte

Ungdomar under 18 år har inte rösträtt och är därmed inte en del av den representativa demokratin. Samtidigt påverkas ungdomar av politiska beslut men har begränsade möjligheter att påverka den. Flera av de styrdokument som Linköpings kommun har att följa som exempelvis FN:s barnkonvention, kommunfullmäktiges mål, program för socialt hållbar utveckling, läroplaner för grundskola och gymnasium med flera innehåller skrivningar om barns och ungas rätt att få komma till tals och bli lyssnade till. För ungdomar kan ungdomsombuden bli *en* väg in till politiker och andra beslutsfattare och skapa förutsättningar för att ungas röster blir hörda. Ungdomsombuden kan också underlätta möjligheten för politiker och tjänstemän att komma i kontakt med ungdomar i Linköping.

Ungdomsombudens uppdrag och anställning

Ungdomsombudens huvudsakliga uppdrag är att synliggöra ungdomars livsvillkor, behov, åsikter och idéer för politiker och tjänstemän i Linköpings kommun. Resultatet i de livsstilsundersökningar¹ som genomförs regelbundet utgör en grund för ungdomsombudens samtal och möten med ungdomar. Även andra kartläggningar

¹ Region Östergötlands livsstilsenkät "Om mig" som genomförs i åk 8 och åk 2 på gymnasiet

och undersökningar kan fungera som underlag. Genom att exempelvis samla ungdomar i olika konstellationer och ställa kompletterande och fördjupade frågor kopplade till resultaten i de aktuella undersökningarna bidrar ungdomsombuden till att ungas villkor och upplevelser synliggörs. I ungdomsombudens uppdrag ingår vidare att presentera resultatet för politiker och tjänstemän på lämpligt sätt, gärna genom att ungdomar och kommunens företrädare möts. Lika viktigt är att ungdomsombuden också kan fungera som en kanal för ungdomars egna synpunkter och idéer till berörda funktioner som exempelvis nämnder eller verksamheter. Ungdomsombudens arbete ska ha ett sektorsövergripande fokus vilket innebär att frågor av mer övergripande karaktär prioriteras. Frågor om jämställdhet, demokrati, trygghet, miljö, stadsutveckling och hälsa är exempel på områden som kan diskuteras vid de samtal och möten som ungdomsombuden arrangerar och som sedan förs vidare till politiker och tjänstemän.

Ungdomsombuden uppdrag är inte att driva projekt eller arbeta i olika ungdomsarrangemang men kan inledningsvis innebära att man är ett stöd till ungdomar som själva vill driva frågor.

Vissa uppdrag är årligt återkommande som exempelvis att anordna öppet stadshus för åttondeklassare, UngDialog-dagar för gymnasiet samt Ungdomschecken.

Vem ger uppdrag

Ungdomsombuden kan jobba på uppdrag av alla nämnder, styrelser och förvaltningar om uppdragen överensstämmer med grunduppdraget och primärt fokuserar på ungdomar som ”kommuninvånare” snarare än ”brukare” av en tjänst. Exempelvis kan teknik- och samhällsbyggnadskontoret ge ungdomsombuden i uppdrag att planera för ett samrådsmöten med ungdomar² och planerare om utvecklingen av Linköpings innerstad. Däremot är inte tanken att ungdomsombuden ska användas för att ”utvärdera” en verksamhet som exempelvis att ta reda på hur ungdomar³ upplever studie- och yrkesvägledningen på gymnasiet.

Ungdomsombuden väljer själva vilka metoder som är lämpliga för att fånga upp och förmedla ungdomars röster. En grundläggande utgångspunkt är emellertid att ungdomarnas egna resurser ska tas tillvara. Ungdomsombuden kan förmedla kontakter till personer och organisationer som kan vara ett stöd för ungdomar som vill förverkliga idéer men inte göra jobbet åt ungdomarna. Det faktum att ungdomsombuden hela tiden byts ut skapar mångfald och kan bidra till att många olika metoder prövas.

Målgrupp

Målgrupp för ungdomsombudens arbete är kommunens samtliga ungdomar i åldern 13-19 år med särskilt fokus på ungdomar som sällan kommer till tals eller gör sin röst hörd. Inriktningen på ungdomsombudens uppdrag liksom målgrupper kan variera från år till år men ska i grunden följa huvuduppdraget och stödja kommunens prioriteringar. Exempelvis skulle flickors upplevda trygghet kunna vara i särskilt fokus under ett år.

² I egenskap av kommuninvånare

³ I egenskap av brukare av en tjänst (som elev snarare än ungdom)

Anställning

Ungdomsombuden är två till antalet och anställningstiden är 12 månader med möjlighet till 6 månaders förlängning. För att uppnå kontinuitet i verksamheten bör ungdomsombudens anställningar tidsmässigt överlappa varandra minst 6 månader. Uppdragen som ungdomsombud utannonseras och tillsätts på samma sätt som andra anställningar i kommunen. Det är viktigt att ungdomsombuden är unga och därför är ett kriterium i anställningsannonserna att Ungdomsombuden *nyligen* ska ha slutfört sin gymnasieutbildning. Stor bredd eftersträvas vid rekryteringen av ungdomsombud vad gäller erfarenheter, kompetens, intressen och kontaktnät. Likaså eftersträvas en jämn könsfördelning.

Styrning, ledning

I enlighet med kommunstyrelsens reglemente har kommunstyrelsens utskott för trygghet och demokrati i uppgift att leda arbetet med demokratifrågor. Funktionen ungdomsombud är en del av kommunens demokratiarbete och därför ska ungdomsombuden kontinuerligt, och när så önskas, rapportera till och informera utskottet om sitt arbete.

Ungdomsombuden är anställda på kommunstyrelsens förvaltning (utvecklingsavdelningen) och har utvecklingsdirektören som chef. Utvecklingsstrateg med ansvar för ungdomsinflytande ansvarar för den dagliga arbetsledningen. Inför varje nytt verksamhetsår (september – augusti) upprättas ett förslag till arbetsplan med årets prioriteringar. Arbetsplanen ska godkännas av utskottet för trygghet och demokrati och skickas för kännedom till övriga nämnder och styrelser. Förslag till verksamhetsplan tas fram av utvecklingsavdelningen i samråd med ungdomsombudens referensgrupp (se nedan). För att kunna bedriva sina uppdrag på ett tillfredsställande sätt har ungdomsombuden tillgång till en referensgrupp bestående av sakkunniga från kommunens förvaltningar. När det gäller uppdrag från andra nämnder och förvaltningar än kommunstyrelsen och dess förvaltning så fungerar antingen dessa sakkunniga alternativt en tjänsteman från berörd förvaltning som stöd till ungdomsombuden. Om uppdragen kräver inbördes prioriteringar så görs detta av utvecklingsavdelningen.

RESURSBEHOV

Ungdomsombudstjänsterna finansieras inom kommunstyrelsens budgetram.

SAMRÅD

Samråd har skett med de sakkunniga/planeringsledare vid kommunens förvaltningar som fungerar som ungdomsombudens referensgrupp.

UPPFÖLJNING OCH UTVÄRDERING

Ungdomsombudens arbete rapporteras löpande till kommunstyrelsens utskott för trygghet och demokrati samt redovisas skriftligt i kommunstyrelsens verksamhetsplan.

MBL

Möjligheten att göra avsteg från LAS-företräde efter en visstidsanställning som ungdomsombud motsvarande 1,5 år har MBL-förhandlats med facklig företrädare som tillstyrker denna möjlighet.

LÄNKAR

Ungt inflytande

<http://www.linkoping.se/sv/Demokrati-politik/Ungt-inflytande/>

KOMMUNLEDNINGSKONTORET

Christer Sjölund

Beslutet skickas till:

Barn- och ungdomsnämnden, bildningsnämnden,
kultur- och fritidsnämnden, omsorgsnämnden,
socialnämnden samt samhällsbyggnadsnämnden